

Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi

MAKALE

<http://dergipark.gov.tr/itbhssj>

Mekânları Bağlamında Özbek Efendi Fıkraları¹

Erhan SOLMAZ²

Anahtar Kelimeler:

1. Mekân
2. Anlatı
3. Üslup

Özet

Mekân ve mekâna ait unsurlar ürünün üslubunun şekillenmesinde önemli bir yere sahiptirler. Anlatının anlam çerçevesine girebilmek, anlatının mekânla olan bağını çözmekten geçer. Bu hususun önemi araştırmacılar tarafından fark edilmiş ve Türk sözlü geleneğinde önemli bir yere sahip olan destanlar başta olmak üzere masal ve halk hikâyelerinde mekân ve mekâna ait unsurlar üzerinde çeşitli incelemeler yapılmıştır. Anlatının üslup özelliklerinin net bir şekilde anlaşılması mekân-üslup özelliklerinin bilinmesinden geçmektedir. Bizim de bu çalışmadaki amacımız, Özbek sahasında Afandi tipi etrafında gelişen fıkraların mekânla olan ilişkisi üzerinde bir değerlendirme yaparak fıkralardaki üslup özelliklerini ortaya koymaktır. Fıkradaki olayların geçtiği mekânlar ve bu mekânların özelliklerinin yaratmaya ne ölçüde etki ettiklerini tespit ederek konuya katkıda bulunmaya çalışılacaktır.

GİRİŞ

Sözlü ve yazılı olsun bütün eserlerde görülen mekân kavramı ürünün en önemli özelliklerinden birisidir. Çünkü anlatıcı vak'ayı hikâye ederken olayların geçtiği mekânı, o ürünün yaşadığı coğrafyadaki yerel adlarla tanımlar. Anlatıcının vak'aya müdahalesi olarak değerlendirilebilecek bu durumun sözlü geleneğin iyi bilinmesiyle mümkün olacağı ortadadır. Felsefe bilimcileri mekân kavramını varoluşçuluk felsefesi ile açıklarlar. Mesela Hegel'e göre evren, varlık ve oluş gibi

değişik alanların ortaya çıkmasını sağlar; ide yani düşüncede evren içinde evren olarak gelişir.

Bir başka ifadeyle idenin gelişmesi evreni oluşturur. İdeyi yani düşünceyi dolayısıyla benlik'i oluşturan ruh (tin) ise zaman içinde varlığı açıklamaya girişir. Bu açıklamada iki varlık alanı söz konusudur:

1. Bağımsız nesnel alanı,
2. Doğa

Ona göre; bağımsız nesnel alanı daha çok mantık ve matematiğin konu edindiği, öncesiz-sonrasız bir alandır. İnsan düşüncesi, bunları ortaya çıkarır ancak yaratıcı

¹ Bu makale, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Halk Bilimi Bilim Dalında çalışılmış ve 2016 yılında savunulmuş olan "Özbek Mizahında Nasreddin Hoca Tipi ve Fıkraları" adlı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

² Yrd. Doç.Dr. Uşak Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, erhan.solmaz@usak.edu.tr

değildir. Bu alandaki nesnelere arasında bir düzen bulunmaktadır. Doğa ise insanın oluşunu gerçekleştiren ortamının doğmasına olanak sağlayan bir “oluş alanı”dır. Doğada her nesne bir başka nesne dolayısıyla vardır; kendiliğinden değildir. Bütün nesnelere uzay ve zaman bağlantısı içindedir; süreklilik ise bir görünüşdür. Doğada nesnelere için öncelik-sonralık neden-sonuç ilişkisi egemendir. Bir anlamda doğa, akıl’ın (us) ve ruh’un (tin) gerçekleşmesi ile varlık niteliği kazanmıştır (Bozkurt, 2009, s. 51-53).

Kierkegard da mekân bağlamında aynı şeyleri düşünmekle birlikte “*Var oluşun parçası olan yaşamın alanıdır ve onun sorumluluğu var oluşun sürmesi üzerindedir.*” (Akarsu, 1994, s. 194-195) demektedir. Kant’a göre mekân kavramı da akıl ile ilgili olup deneyin daha gelişmiş şekli olan kabiliyettir. Çok çeşitli kavramlarla ifade edilen kabiliyeti teşkil eden unsurlardan biri de duyarlılık olup “mekân” bu formlardan sadece birisidir. Ona göre mekânın algılanması yine akıl yoluyla olur. İşte burada algı devreye girer; bu sayede nesneden ziyade onun kapladığı alanın önemi, belirginleşir (Akarsu, 1994, s. 38). Türk Mitolojisinde mekân kavramı yön ile belirlenmiştir. Önceleri yatay bağlamda “sağ (doğu)” ve “sol (batı)”; dikey bağlamda ise “üst (kuzey)”, “alt (güney)” olmak üzere 2’li giderek 4’lü olmak üzere yönlerle bağlı bir sistem (Gökalp, 1974, s. 38-46, s. 31-33.) olarak görülen bu durumun hareket noktası ise Gök Tanrı dini idi. Öyle ki mitik değerlerin cinsiyeti bile Gök Tanrı’ya göre belirlenmiştir (Yayın, 2012, s. 35-127).

Bu bağlamda mitlerde evren dört köşeli bir alan olarak düşünülmüş (Ögel, 1995, s. 243-245); zaman içinde “küçük il”i teşkil eden dört aşiretin de 4 yönü sembolize ettiği kabul edilmiştir (Gökalp, 1974, s. 182-186). Hatta göksel varlıklara ilişkin olayların “gök”te yani üst tabakada, Yer-Su’lara ilişkin mitlerde ise maceraların hem yeryüzünde hem de gökyüzünde yaşanması (Gökalp, 1974, s. 174-177) için bir başka boyutuydu. Destanlarda ise farklı bir durum söz konusudur. Nitekim İbrayev’e göre destanda mekânın da “tarihi gerçeklikle örtüşen mekânlar” ve “epik destan geleneğine bağlı sanatlı anlatımdan doğan mekânlar” olmak üzere iki türlü görünüşü vardır. İbrayev bu durumu iki amaca bağlamak gerektiğini söyler:

“1. Yer-su, dere-göl, dağ-taş, halklı-halksız yer adlarının destandaki neticesi ve bunların tarihi temelleri, kesin coğrafi ve destandaki adlarının birbirine uygunluğu, bu vasıtayla tarihin destandaki görünüşünü açıklamak.

2. Mekân unsurlarının destan sanatı geleneğine bağlanan özellikleri, zamanla örülüğü, kahramanın yaptıkları ve konu ile bağlantısı, zaman açısından çeşitli olayların geleneksel

destan mekânlarına benimsetilmesi.” (İbrayev, 1998, s. 133).

Destanın esası, tarihi gerçekliktir ancak bu, türün tarihi değil toplumun tarihidir. Destan, toplumun yaşadığı büyük olaylara yer verdiği gibi göçebe halkın ezelden beri göçüp konduğu yerleri, yaşadığı mekânları da içerisine almıştır. Denilebilir ki destancı, hafızasında sakladığı genel destan görünüşüne uygun mekân adlarını, olayların gelişine göre kullanır (İbrayev, 1998, s. 135-137). Destanda zıt uyum kuralı mekân açısından önemli bir veridir. İbrayev, bunun formülünü şu şekilde ifade eder:

“Yüksek yüksek tepelerden, Duru, derin göllerden.” (İbrayev, 1998, s. 138).

Zıt kavramların bir arada verilmesi ise destanda mekân açısından bir bütünlük kurmak içindir. Eğer kahraman uzun bir yola çıkıyorsa mutlaka engeli/zorlu mekânlardan geçmesi gerekir. Aksi takdirde kahramanın yolculuğu basit kalır ve zorluk aşmayan hiçbir kahraman, halkın nezdinde gerçek kahraman olamaz. Sefere çıkan, uzun yol yürüten kahramanın düşman yurduna vardığında dağdan aşması veya dağa çıkması gerekir (İbrayev, 1998, s. 138- 152). Fuzuli Bayat da “Dede Korkut Oğuznameleri Çerçevesinde Epik Zamanla Epik Mekânın Birliği” adlı çalışmasında hrontop teorisi (zaman-mekân birliği) bağlamında söz konusu destan metnini inceler ve epik anlatımlarda mekân ve zaman kavramlarının birliğine dikkati çekerek bunları birbirinden ayrılmaz iki değer olarak yorumlar. Destan metninde zaman ve mekânın milli ruhun sembolüne dönüştüğünü, metnin mekânının yatay ve dikey şerhe maruz kalabileceğini belirten Bayat, metnin okunuşunda diakroni yani tarihselliğin baskın olduğunu, bu bakımdan zaman ve mekânın tarihsellik üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini ifade eder. Fuzuli Bayat, metninde iki farklı zamanın görüldüğüne dikkati çeker:

1. Tasvir edilen hadise ve gerçek zaman
2. Metne hadiselerin ve gerçeklerin taşındığı zaman (Bayat, 2003, s. 99-108).

Bayat, bu iki maddeyi açarak tahkiye zamanı ile tahkiye edilen zamanın farklı olduğunu belirtir. Ayrıca şimdi ile geçmiş arasında geçiş rolü oynayan “destanın şekillendiği zaman” denebilecek bir zaman daha olduğunu ancak bu zamanın destanla ilişkisini incelemeye değer bulmadığını; bu zamanın epik zaman ve mekân anlayışının dışında kaldığını ifade eder. Dede Korkut Hikâyelerinde zaman ve mekânı retrospektif (geriye dönük) ve perspektif (ileriye dönük) kavramları ile inceleyen araştırmacı, hikâye zamanının retrospektif, tahkiye zamanının ise perspektif zaman ve mekâna ait olduğunu belirtir (Bayat, 2003, s. 108-110).

Destandaki mekân kavramının tarih ile ilişkisi ise işin bir başka boyutudur. Bir başka şekilde söyleyecek olursak destanlarda tarihi tabaka en çok coğrafi adlara bakılarak tespit edilir. Üstelik coğrafi mekânların o milletin tarihi boyunca hangi adlarla anıldığının belirlenmesi, tarih-mekân ilişkisini göstermesi açısından son derece dikkate değerdir. Halk hikâyelerine baktığımızda olayların geçtiği mekânlar konusunda daha farklı şeyler söyleyebileceğimizi görüyoruz. Destandan romana geçiş aşamasını ifade eden bu tür anlatımlarda hem gerçek hem de itibari mekânlara rastlamamız söz konusudur. Nitekim “Emrah ile Selvihan”, “Kerem ile Aslı”, “Tufarganlı Abbas ve Gülgez Peri”, “Koroğlu” gibi hikâyelerde mekân vak’ının gerçekte de geçtiği veya geçtiğinin düşünüldüğü Erzincan, Halep, Tebriz, Erzurum, Tiflis, İran gibi gerçek mekânlardır; “Tahir ile Zühre”, “Derdiyok ile Zülfüsiyah” benzeri hikâyelerde ise mekân Turan, Çin-Maçin Ülkesi, Kaf Dağı, Horasan, Hindistan gibi hayali ya da uzak yerler olarak karşımıza çıkar (Boratav, 1988, s. 71-73).

Masallarımızda ise daha farklı bir durum söz konusu olup Hint Eli, Devler Ülkesi, Kaf Dağı, Giden gelmez yol, Mimunlar Ülkesi türünden hayali ve çok uzak bölgesel masal mekânları olarak karşımıza çıkar. Araştırmacıların bir kısmı mekânı insanın iç ve dış dünyası bağlamında değerlendirmiştir. Bu bağlamda insanın iç dünyası en çok kapalı mekânlarla (Berber dükkânı, hamam, ofis, kütüphane vb) ilişkilendirilmekte; bu bağlamda ev kapalı mekânların en önemlisi olarak ortaya konmaktadır. Buna göre insanın iç dünyasını en iyi yansıtan yer evidir.

Çünkü ev düşleme (Bachelard, 2013, s. 33-39), anılara ve hayallere dalma, gölgelenme (Bachelard, 2013, s. 71) bir anlamda insanın kendini dış dünyadan koruma yeridir. Geçmişini burada arar insan böylece geçmişe dalarken geleceği de hayal eder. İnsan iç dünyasını da genişletmiş olur (Bachelard, 2013, s. 233-253). Bachelard’a göre tamamen insan psikolojisi ile ilgili olan (Bachelard, 2013, s. 261-275) bu kavramları “iç mekân”, hayal-sıcak-somut-sükûnet-yokluk, “dış mekân” kavramı ise gerçek-soğuk-engin-gürültü-varlık şeklinde açıklamak mümkündür (Bachelard, 2013, s. 255-261). Mehmet Narlı mekân kavramına daha farklı bir gözle bakmış mekânı zamanla birleştirmiştir.

Söz konusu iki unsuru “ordinat” ve “koordinat” şeklinde özetlenebilecek bir sisteme göre zaman ve mekân birbirini tamamlayan birbirinden ayrılma unsurları olarak düşünür. Hatta insanın mekânı yani yaşam alanını bile kendisinin belirlediğini söyleyerek terimin anlamını daha da genişletir (Narlı, 2007, s. 13-14). Narlı’ya göre mekâna bağlı, mekân üzerindeki her şey, her imge insanın mekânla ilişkisi bağlamında değerlendirilmelidir. Buna göre mekânlar altı başlık altında toplanabilir:

1. Düzenlenmiş yerler (Parklar, evler, meyhane, hapishane, kiraathane, semt, sokak vb)
2. Doğal yerler (Dağ, deniz, ırmak, göl vb)
3. Kozmik yerler (Güneş, ay, yıldız, vb)
4. Mitolojik yerler (Kaf Dağı, Ejderhalar Ülkesi vb)
5. Var olduğuna inanılan kutsal yerler (Cennet-Cehennem, Sırat Köprüsü vb)
6. Hayal edilen yerler (Narlı, 2007, s. 14-15).

İnsanların bulunduğu mekânlara kendi psikolojilerini de taşıyacağından hareketle Narlı yaratılıştan itibaren insanoğlunun önce doğal alana yani tabiata ve tabiat varlıkları ile olaylarına daha sonra da içinde yaşadığı küçük-dar mekânlara dikkatini yönelttiğini belirten Narlı’nın (Narlı, 2007, s. 19-20, 39-41, 42-65) bu tespitlerinden sonra asıl konumuza geçebiliriz.

Fıkralara baktığımızda daha farklı bir tabloyla karşılaşmaktayız. Mesela Bekri Mustafa ile ilgili fıkralarda mekân İstanbul ve semtleri, hamamlar, çarşı, kahvehane, eğlence yerleri gibi mekânlar söz konusu iken; İncili Çavuş fıkralarında olaylar hem İstanbul ve Osmanlı sarayı hem de imparatorluk içindeki topraklarda geçer. Karadenizli ve Karatepeli fıkralarında da vak’ının cereyan ettiği yer Karadeniz Bölgesi ve Karatepe yerleşim yeridir. Nasreddin Hoca fıkralarında olayların bir kısmı Akşehir’de geçerken genellikle belli bir yer adı verilmez. Çünkü O bütün Türk Dünyasının Hocasıdır; üstelik Hocanın her konudaki fıkraya girebilmek gibi bir esnekliği vardır.

Özbek Afandi Fıkralarına baktığımızda çok çeşitli mekânlarla karşılaştığımızı görmekteyiz. Bu bağlamda söz konusu Türk Boyuna ait fıkralarda tespit ettiğimiz mekânları iki başlık altında toplayabiliriz:

VII. 1. Geniş Mekânlar

Geniş mekân dediğimiz zaman şehirler ve memleketler, uçsuz bucaksız topraklar, kırlar akla gelmektedir. Buralar kahramanların ikamet ettikleri veya gezmeye gittikleri yerlerdir. Destanlarda Çin, Kalmuk Ülkesi, Türkistan, Hazar, Almatı, Kaşgar Hanlığı, Kokon (Hokand) gibi adlarla karşımıza çıkan bu durum halk hikâyelerine Halep, Şam, Tiflis, İstanbul gibi yakın ve uzak şehirleri ifade eder. Masallarda anlatımın içeriğine uygun olarak Çin Maçin Ülkesi, Devler Ülkesi, Kaf Dağı gibi uzak ve hayali ülkenin söz konusu edilmesi (Boratav, 1988, s. 70-73; Sakaoğlu, 1999, s. 266) ise işin bir başka boyutudur.

64 no’da kayıtlı olan “Gençliğinde Hızlı Koşardı” adlı fıkra şehirde, 74 no’da kayıtlı olan “Buraya Para Ekeceğim” adlı fıkra tarlada, 206 no’da kayıtlı olan “Ay” adlı fıkra şehirde 355 no’da kayıtlı olan “İstekli Kurtlar” adlı fıkra tarlada, 358 no’da kayıtlı olan “Uhde” adlı fıkra

denizde, 375 no'da kayıtlı olan "Kötü Çeşme" adlı fıkra kırdada, 420 no'da kayıtlı olan "Kırk Soruya Bir Cevap" şehirde, 422 no'da kayıtlı olan "İşin Beline Değdi" adlı fıkra Kokan'da, 442 no'da kayıtlı olan "Misafir" adlı fıkra şehirde, 557 no'da kayıtlı olan "Aceleci" denizde, 578 no'da kayıtlı olan "Yayla" adlı fıkra gölde, 580 no'da kayıtlı olan "Bu Da Arkadaş Mı?" adlı fıkra kırdada geçmektedir.

VII. 2. Dar Mekânlar

Bunlar şehrin veya köyün dar bir bölgesi veya oturlan, iş görülen veya herhangi bir şey koyulan yerler olup oldukça fazla çeşitlilik göstermektedir. Çerçevesi belli olan bu mekânları ise biz "Dar-açık ve dar-kapalı" olarak iki kısımda (Sakaoğlu 1999: 269) mütalaa etmekteyiz:

VII. 2. 1. Dar-Açık

Özbek Afandi fıkralarında yol, avlak, bahçe, köy, mescit önü, gemi vb. şekilde karşımıza çıkan mekânlar söz konusu fıkralarda mekânları 38 başlık altında incelemek mümkündür.

VII. 2. 1. 1. Yol

4 no'da kayıtlı olan "Afandi ve Bey", 7 no'da kayıtlı olan "Affedersiniz", 8 no'da kayıtlı olan "İçeriden Çıkan Hırsız", 15 no'da kayıtlı olan "Dalın Budağı", 65 no'da kayıtlı olan "Doğru Yol", 75 no'da kayıtlı olan "Atın Ayağından Su İçmesi", 86 no'da kayıtlı olan "Yarımını Vurup Kaldı", 87 no'da kayıtlı olan "Tavşan Kaçtı", 89 no'da kayıtlı olan "Deli Olacağım Gün", 124 no'da kayıtlı olan "Afandinin Cübbesi", 133 no'da kayıtlı olan "Affedersiniz Eşeğim", 135 no'da kayıtlı olan "Kendi Usul İle Tedavi Ediyor", 154 no'da kayıtlı olan "Eşek Kadı", 173 no'da kayıtlı olan "Sarık", 179 no'da kayıtlı olan "Allah'ın İşi", 180 no'da kayıtlı olan "Kutsanmış Su", 182 no'da kayıtlı olan "Öbür Dünyada Dindarlık Yapmak Gerek", 184 no'da kayıtlı olan "Afandi Ve Azrail", 204 no'da kayıtlı olan "Kaçın Kamçı Değiyor", 213 no'da kayıtlı olan "Afandi ve İmam", 215 no'da kayıtlı olan "Allah Nerede", 218 no'da kayıtlı olan "Afandinin Özürü", 226 no'da kayıtlı olan "Şehrin Köpeği Mi?", 228 no'da kayıtlı olan "Selam Almak", 232 no'da kayıtlı olan "Helal Eşek", 235 no'da kayıtlı olan "Acaba", 241 no'da kayıtlı olan "Eşeğimin Kuyruğu Oluyor", 250 no'da kayıtlı olan "Hazreti Cebraili De Satardınız", 251 no'da kayıtlı olan "Zengin İle Afandi", 252 no'da kayıtlı olan "Namazdan Kaçıp", 256 no'da kayıtlı olan "Akıllı Eşek", 267 no'da kayıtlı olan "Eşek Kadı", 271 no'da kayıtlı olan "Cennetin Yolu", 275 no'da kayıtlı olan "Allah'a İnanıp Kaygısız Kalma", 280 no'da kayıtlı olan "Afandinin Kurbanlığı", 282 no'da kayıtlı olan "Hocanın İlticası", 284 no'da kayıtlı olan "İki Kafir Bir Olsa Helal Dost Olur", 286 no'da kayıtlı olan "Kıyamet Ne Zaman Kopacak", 296 no'da kayıtlı

olan "Düzgün Dileyiniz", 299 no'da kayıtlı olan "Meşreb ve Şeyhülislam", 307 no'da kayıtlı olan "Benzetmeden Kaçış", 308 no'da kayıtlı olan "Meşreb ve Afak Hoca", 310 no'da kayıtlı olan "Meşreb ve Dervişler", 315 no'da kayıtlı olan "Hoca ve Meşreb", 316 no'da kayıtlı olan "Meşreb ve Mollalar", 320 no'da kayıtlı olan "Eğer Ahmak Olsa", 326 no'da kayıtlı olan "Afandi ve Dilenci", 327 no'da kayıtlı olan "Eşek Eşeği Görünce Bağırır", 329 no'da kayıtlı olan "Altın Yüzük", 331 no'da kayıtlı olan "Dürüstçe Adamlar", 338 no'da kayıtlı olan "Afandi ve Avukat", 350 no'da kayıtlı olan "Ceza", 351 no'da kayıtlı olan "Vahvahlayanın Çocuğu", 353 no'da kayıtlı olan "Kılıç Ve Kasap", 356 no'da kayıtlı olan "Arzu", 357 no'da kayıtlı olan "Güneş ve Ay", 359 no'da kayıtlı olan "Alıp Kaçtığım Gün" yolda 365 no'da kayıtlı olan "Uykumu Aramaya Gidiyorum", 368 no'da kayıtlı olan "Öküz Beni Aldı", 385 no'da kayıtlı olan "Ceviz Yeme", 392 no'da kayıtlı olan "Beyaz Kum", 396 no'da kayıtlı olan "Şeytan ve Külhanbeyi", 398 no'da kayıtlı olan "Dünyanın Genişliği", 399 no'da kayıtlı olan Bakmaya Yakışır", 402 no'da kayıtlı olan "Kendinden Görsün", 403 no'da kayıtlı olan "Afandi ve Pehlivan", 404 no'da kayıtlı olan "Afandinin İhtirası", 415 no'da kayıtlı olan "Doğru Şekilli", 418 no'da kayıtlı olan "Daha İçiyor Musun?", 421 no'da kayıtlı olan "Gitmenin Kılıfı Olmalı", 424 no'da kayıtlı olan "Cehennem İle Cennet Dolunca", 429 no'da kayıtlı olan "Emanet", 430 no'da kayıtlı olan "Kuyu Çevrilip Koyulur", 431 no'da kayıtlı olan "Erik Yemekte", 438 no'da kayıtlı olan "Melamet", 441 no'da kayıtlı olan "Ağabey-Kardeş", 445 no'da kayıtlı olan "Tadı Bir", 448 no'da kayıtlı olan "Kırk Yıllık Sirke", 449 no'da kayıtlı olan "Ayağım Ağrıyor", 452 no'da kayıtlı olan "İnsaf", 457 no'da kayıtlı olan "Nas", 459 no'da kayıtlı olan "Şükür", 467 no'da kayıtlı olan "Şimdi Kuş Oldun", 471 no'da kayıtlı olan "Bu Kadar Peşinden Gidemem", 479 no'da kayıtlı olan "Arı Uhden Kalmam", 476 no'da kayıtlı olan "Dumbe- Ciğer", 477 no'da kayıtlı olan "Kuyudaki Ayı", 482 no'da kayıtlı olan "Borçlu", 485 no'da kayıtlı olan "Doktor Ve Kasap", 489 no'da kayıtlı olan "Ayın Kaçı", 497 no'da kayıtlı olan "Haram Olasınca", 508 no'da kayıtlı olan "Akılsız Deve", 518 no'da kayıtlı olan "Yıldız Yapıyor", 523 no'da kayıtlı olan "Fakirim Eşyası", 524 no'da kayıtlı olan "Sabret", 526 no'da kayıtlı olan "Kıymetsiz Takke Gitsin!", 528 no'da kayıtlı olan "Karganın Ömrü", 529 no'da kayıtlı olan "Zayıf Eşek", 531 no'da kayıtlı olan "Denizin Suyu", 535 no'da kayıtlı olan "Cenaze Namazına Mı Gidiyorsunuz?", 537 no'da kayıtlı olan "Sıpa", 542 no'da kayıtlı olan "Burun", 545 no'da kayıtlı olan "Hala Geç Değil", 550 no'da kayıtlı olan "Ters Binip Bırakıverdim", 554 no'da kayıtlı olan "Sana Ne?", 556 no'da kayıtlı olan "Aklım Başıma Geldi", 562 no'da kayıtlı olan "Borç", 573 no'da kayıtlı olan "Acaba", 575 no'da kayıtlı olan "Ne Kadar Yol

Gittik?”, 581 no’da kayıtlı olan “Aklın Varsa Kendini Suya At”, 586 no’da kayıtlı olan “Nehir’e Ateş Gitti”, 588 no’da kayıtlı olan “Koyunu Satana Sor”, 591 no’da kayıtlı olan “Torunum Daha Az”, 598 no’da kayıtlı olan “Kafiye”, 599 no’da kayıtlı olan Hindistan Ve Fırın”, 603 no’da kayıtlı olan “Beceriksiz”, 613 no’da kayıtlı olan “Çukurlara Toplanmış”, 618 no’da kayıtlı olan “Konuşmayı Öğrenmeyecekmiş”, 623 no’da kayıtlı olan “Kaç Kızım At Tepiyor”, 626 no’da kayıtlı “Nöbet Gelince Hasta Olamazsın Ya”, 627 no’da kayıtlı olan “Birbirini Aldatıp Hayat Sürdürüyormuş”, 635 no’da kayıtlı olan “Aferin, El Bülbülleri”, 637 no’da kayıtlı olan “Beni Teyzem Doğurmuş”, 644 no’da kayıtlı olan “Müzik Çalma “Sanatı”, 655 no’da kayıtlı olan “Şakacı Mı Ki?”, 658 no’da kayıtlı olan “Yalan Bulamadığımda”, 679 no’da kayıtlı olan “Ölümden Kurtuluş”, 686 no’da kayıtlı olan “Bizimle Yürürseniz Kazık Yersiniz”, 690 no’da kayıtlı olan “Ağzın İki Tane Olduğunda”, 703 no’da kayıtlı olan “İki Sefer Geçtim Olmadı”, 704 no’da kayıtlı olan “Şakayı Da Bilmiyorsun”, 708 no’da kayıtlı olan “Kıpırdama Yer Sürmeyi Öğretiyorum” 712 no’da kayıtlı olan “Eşeğimle Konuşsan, Kendi Söyler”, 715 no’da kayıtlı olan “İstedğini Verdim Yine De Diyorsun?”, 716 no’da kayıtlı olan “Ben Attarlık Yapıyorum Peki Sen?”, 730 no’da kayıtlı olan “Afandi Boyacı”, 732 no’da kayıtlı olan “Eşekten Borçluyum”, 743 no’da kayıtlı olan “Afandinin Mektubu”, 746 no’da kayıtlı olan “Afandinin Gayreti”, 753 no’da kayıtlı olan “Denize Girip, Sulayıp Geleyim” yolda 756 no’da kayıtlı olan “Şakayı Bırak Kendi Ekmeğini Ye!”, 757 no’da kayıtlı olan “Kuşca”, 758 no’da kayıtlı olan “Karpuz”, 759 no’da kayıtlı olan “Afandi Ve Eşkiyalar”, 760 no’da kayıtlı olan “Afandi Ve Tabirci”, 761 no’da kayıtlı olan “Afandinin Bedduası”, 763 no’da kayıtlı olan “Baba Ve Oğul’un Karşılaşması”, 764 no’da kayıtlı olan “Ay Ayağınızı Buldunuz Mu?”, 766 no’da kayıtlı olan “Görünüşe Göre Yalan”, 767 no’da kayıtlı olan “Eşeğe Gözlük Takmak”, 768 no’da kayıtlı olan “Niçin Tebessüm Ediyorsun”, 769 no’da kayıtlı olan “Kendimi Eşek Yaptım”, 770 no’da kayıtlı olan “Kar Leylek”, 775 no’da kayıtlı olan “Dinlenen Tavuk”, 779 no’da kayıtlı olan “Halvaytar”, 781 no’da kayıtlı olan “Eski Kaftanım Yok Da”, 794 no’da kayıtlı olan “Devenin Kanadı Olsaydı”, 797 no’da kayıtlı olan “Karanlıkta Karıştırıp Bırakmaktan Korkarım”, 800 no’da kayıtlı olan “Yüz Kızartmak İçin”, 801 no’da kayıtlı olan “Babama Teşekkür Edersen”, 806 no’da kayıtlı olan “Kardeş Eşek”, 809 no’da kayıtlı olan “İki Hanımın Kuşağı Çınlamaz”, 810 no’da kayıtlı olan “Uyuzun İlacı”, 811 no’da kayıtlı olan “Değer”, 817 no’da kayıtlı olan “Afandi Ölüdü”, 820 no’da kayıtlı olan “Para Candan Tatlı”, 821 no’da kayıtlı olan “Bir Paralık Şiir”, 824 no’da kayıtlı olan “Husumet”, 825

no’da kayıtlı olan “İki Uyuşuk”, 836 no’da kayıtlı olan Gençliğimi Kaybettim”, 839 no’da kayıtlı olan “Neyin Derisi Kalın?”, 840 no’da kayıtlı olan “Kurdun Şikâyeti”, 846 no’da kayıtlı olan “Ay Çıktıktan Sonra”, 848 no’da kayıtlı olan “Kötü Deyince Olmadı”, 849 no’da kayıtlı olan “Bulunmaz Başkan”, 851 no’da kayıtlı olan “Ayıp Bende Değil”, 852 no’da kayıtlı olan “Cesaret”, 853 no’da kayıtlı olan “Talihsizlik”, 858 no’da kayıtlı olan “Şekerini Koy”, 860 no’da kayıtlı olan “Evim Nerede?” yolda, 863 no’da kayıtlı olan “Güzel Hizmet” yolda 864 no’da kayıtlı olan “Dik Başlılık”, 874 no’da kayıtlı olan “Eli Açık İnsan”, 887 no’da kayıtlı olan “Duacının Sırrı”, 877 no’da kayıtlı olan “Öç” adlı fıkralar Yolda geçmektedir.

VII. 2. 1. 2. *Avlak, av*

10 no’da kayıtlı olan “Geyik De Av Mı?”, 11 no’da kayıtlı olan “Minareler Ormanı”, 20 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Nişancı”, 32 no’da kayıtlı olan “Baykuş Ne Dedi”, 44 no’da kayıtlı olan “Can”, 41 no’da kayıtlı olan “Hükümdar ve Onun Eşeği”, 131 no’da kayıtlı olan “At Gülyordu”, 136 no’da kayıtlı olan “Afandinin Düşünceleri”, 362 no’da kayıtlı olan “Kaz Çorbası”, 549 no’da kayıtlı olan “Sıpacık”, 717 no’da kayıtlı olan “Kocan Evden Çıktığından Baş Var Mıydı?” adlı fıkralar Avlak/avda geçmektedir.

VII. 2. 1. 3. *Nehir*

23 no’da kayıtlı olan “Afandinin Yıldızı” adlı fıkra Nehirde geçmektedir.

VII. 2. 1. 4. *Bahçe*

24 no’da kayıtlı olan “Özür”, 82 no’da kayıtlı olan “Bir Tane “Ze”Ye Bin Para”, 202 no’da kayıtlı olan “Bu Şapkayı Cebrail Giysin”, 330 no’da kayıtlı olan “Ümitsiz Şeytan”, 437 no’da kayıtlı olan “Kendine Mukayyet Ol”, 536 no’da kayıtlı olan “Sırık”, 577 no’da kayıtlı olan “Ceviz Altında”, 755 no’da kayıtlı olan “Ben Kısa Cevap Veririm”, 765 no’da kayıtlı olan “Afandinin Tokatı” adlı fıkralar Bahçede geçmektedir.

VII. 2. 1. 5. *Tarla*

34 no’da kayıtlı olan “Yerin Göbek Deliği”, 77 no’da kayıtlı olan “Şu Kaptaki Altın Olsa Ne Kadar Gelir İdi”, 285 no’da kayıtlı olan “Allah’ın Kulları”, 505 no’da kayıtlı olan “Günahkâr Öküz”, 522 no’da kayıtlı olan “Çapa İle Testiyi Hırsız Alıp Gitti”, 630 no’da kayıtlı olan “Kötülüğünden Delik Kazık Kuruyanlar”, 682 no’da kayıtlı olan “Ayıp Atsineği”, 816 no’da kayıtlı olan “Ayaktan Değerli Ayakkabı” adlı fıkralar Tarlada geçmektedir.

VII. 2. 1. 6. *Sokak*

58 no’da kayıtlı olan “Yüzümü Görmesiniz”, 85 no’da kayıtlı olan “Öcünü Aldı”, 229 no’da kayıtlı olan

“Gönlümdeki Olsa”, 242 no’da kayıtlı olan “Yatsı Kaç Rekât”, 254 no’da kayıtlı olan “Oruç”, 255 no’da kayıtlı olan “Beynamaz”, 279 no’da kayıtlı olan “İtin Duası”, 354 no’da kayıtlı olan “Şarkıcı”, 364 no’da kayıtlı olan “Bıçak Ucu”, 377 no’da kayıtlı olan “Ters At”, 383 no’da kayıtlı olan “Sonu Hayırlı Olsun”, 407 no’da kayıtlı olan “At”, 409 no’da kayıtlı olan “Bu Gelişin Doğruysa”, 423 no’da kayıtlı olan “Deve Miydi?”, 447 no’da kayıtlı olan “Damdan Atın Da Görün”, 472 no’da kayıtlı olan “Şimdi Bir Ukdem Yok”, 481 no’da kayıtlı olan “Tutup Sahibine Veririm”, 484 no’da kayıtlı olan “Çocukların Duası”, 486 no’da kayıtlı olan “Deliye Cevap”, 515 no’da kayıtlı olan “Laf Sarıktaysa”, 563 no’da kayıtlı olan “Çok Şükür”, 574 no’da kayıtlı olan “Şeftaliymiş Diye Kim Söyledi?”, 615 no’da kayıtlı olan “Afandi Bir Gün Hamama İnmiş”, 616 no’da kayıtlı olan “Kaybolan Yüzük”, 663 no’da kayıtlı olan “Seni Medresede Okutmayacaksa”, 665 no’da kayıtlı olan “Boş Ceviz”, 695 no’da kayıtlı olan “Yıkılmasam Da Hepsıyla Birlikte Düşerdim”, 709 no’da kayıtlı olan “Sarığım Çocuklarla Oynamaya Kaldı”, 772 no’da kayıtlı olan “Avcı Karga”, 778 no’da kayıtlı olan “Çirkin Ayna”, 784 no’da kayıtlı olan “Leyleğe Güvenin” 837 no’da kayıtlı olan “Onu Sonra Söyleyeyim”, 888 no’da kayıtlı olan “Sebepli” Kaytarmak” adlı fıkralar Sokakta geçmektedir.

VII. 2. 1. 7. Köy

66 no’da kayıtlı olan “Koşmasan Da Yetişirsin”, 101 no’da kayıtlı olan “Afandi Timur’dan Korkarak Köyüne Kaçtı”, 143 no’da kayıtlı olan “Allah’a Kalan Gününü Görsün”, 814 no’da kayıtlı olan “Katıra Sor”, 865 no’da kayıtlı olan “Aldanış” adlı fıkralar Köyde geçmektedir.

VII. 2. 1. 8. Düşün Yeri

76 no’da kayıtlı olan “Düşündeki Olay”, 342 no’da kayıtlı olan “Ye Cübbem”, 343 no’da kayıtlı olan “Susayan Cep”, 582 no’da kayıtlı olan “Elleri Değmedi” adlı fıkralar Düşün Yerinde geçmektedir.

VII. 2. 1. 9. Köprü

91 no’da kayıtlı olan “Yerin Yerden Farkı Var” Köprüde geçmektedir.

VII. 2. 1. 10. Bağ

99 no’da kayıtlı olan “Karasinekler”, 373 no’da kayıtlı olan “Hırsızlığa Girdim Diyecek Olmasa”, 384 no’da kayıtlı olan “Ne Olmuş”, 388 no’da kayıtlı olan “Köle Pazarı”, 463 no’da kayıtlı olan “Yelim”, 469 no’da kayıtlı olan “İsterseniz Şamar Yiyin”, 509 no’da kayıtlı olan “Rüzgâr”, 567 no’da kayıtlı olan “Endişe Gelecek Olursa”, 583 no’da kayıtlı olan “Ayağımdan Kaldırıp At”, 705 no’da kayıtlı olan “Ben Genç Bülbülüm”, 751 no’da kayıtlı olan “Afandi Simsar” adlı fıkralar Bağda geçmektedir.

VII. 2. 1. 11. Sarayın Yanı

102 no’da kayıtlı olan “Hayvan Da Güçlüdür” adlı fıkra Sarayın Yanında geçmektedir.

VII. 2. 1. 12. Cenaze Töreni

131 no’da kayıtlı olan “Yetişemezseniz Siz De İnin”, 419 no’da kayıtlı olan “İçinde Olmasın Yeter”, 701 no’da kayıtlı olan “Muçal” Cenaze Töreninde geçmektedir.

VII. 2. 1. 13. Para bulan Tepesinde

139 no’da kayıtlı olan “Büyük Kazan ve Pancar” adlı fıkra Para Bulan Tepesinde geçmektedir.

VII. 2. 1. 14. Mescit Önü

158 no’da kayıtlı olan “Ezan Bir Gün Söylense” 292 no’da kayıtlı olan “Köpek Yavrusunun Duası” adlı fıkralar Mescidin Önünde geçmektedir.

VII. 2. 1. 15. Kapı önü- yan

176 no’da kayıtlı olan “Kazıyıp Yiyin”, 511 no’da kayıtlı olan “Hal Böyle Olursa”, 750 no’da kayıtlı olan “Atını Dilime Bağla”, 812 no’da kayıtlı olan “Deve Kapıdan Sığmadı” adlı fıkralar Kapının Önü-yanında, geçmektedir.

VII. 2. 1. 16. Pazar

183 no’da kayıtlı olan “Sıcak Kan”, 201 no’da kayıtlı olan “Günah Çuvalı”, 288 no’da kayıtlı olan “Şeytan”, 291 no’da kayıtlı olan “Boş ver, O Da Bizim Mürtlerimizden”, 341 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Tellal”, 345 no’da kayıtlı olan “Hayret Gözün Varmış”, 352 no’da kayıtlı olan “Yelpaze”, 408 no’da kayıtlı olan “Gıcırdayan Ekmek”, 436 no’da kayıtlı olan “Afandinin Hindisi”, 440 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Hamal”, 444 no’da kayıtlı olan “Benzemeyince Karşılaştırılmaz”, 446 no’da kayıtlı olan “Bulamadım Ki”, 451 no’da kayıtlı olan “Zincirli Kapı”, 465 no’da kayıtlı olan “Fare İlacı”, 466 no’da kayıtlı olan “Burge Darı”, 470 no’da kayıtlı olan “Kör Olun”, 478 no’da kayıtlı olan “Sakal”, 483 no’da kayıtlı olan “Zalim Eşek”, 488 no’da kayıtlı olan “Ey Cahil”, 495 no’da kayıtlı olan “Kısır Sığır”, 502 no’da kayıtlı olan “Oğlumun Babası”, 521 no’da kayıtlı olan “Ömrünüz Azapta Geçerdi”, 525 no’da kayıtlı olan “Beş Lira İçin”, 538 no’da kayıtlı olan “Hikmet”, 589 no’da kayıtlı olan “Keskin Akıl”, 621 no’da kayıtlı olan “Ayırıp Satılmıyormuş”, 622 no’da kayıtlı olan “Afandi Ve Görücüler”, 624 no’da kayıtlı olan “Allah İsterse Atacağım”, 636 no’da kayıtlı olan “Tambur”, 668 no’da kayıtlı olan “Şimdi Mi Kâfir Oldum”, 670 no’da kayıtlı olan “Afandinin Eşegi”, 684 no’da kayıtlı olan “Karpuzun Yavrusu”, 697 no’da kayıtlı olan “Bembeyaz Sakalınla Utanmıyor Musun?”, 726 no’da kayıtlı olan “Yalanınca Da Tamamış”, 727 no’da kayıtlı olan “At Kafasına Örülen Yumak”, 729 no’da kayıtlı olan “Pilavın Fiyatı”, 731 no’da kayıtlı olan “Afandinin Günahkârlığı”, 771 no’da kayıtlı olan “Üç Kuruşluk Tokat”, 862 no’da

kayıtlı olan “Saf Gönüllü”, 878 no’da kayıtlı olan “Fiyat-Ahenk” adlı fıkralar Pazarda geçmektedir.

VII. 2. 1. 17. Kavağın Yanı

186 no’da kayıtlı olan “Alçak Gönüllü Peygamber” adlı fıkra Kavağın Yanında geçmektedir.

VII. 2. 1. 18. Mahalle

195 no’da kayıtlı olan “Akıl” ve 425 no’da kayıtlı olan “Kendini Aldatıp Gitti” adlı fıkralar Mahallede geçmektedir.

VII. 2. 1. 19. Mezarlık

210 no’da kayıtlı olan “Öbür Dünyada Nasıl Söz” adlı fıkra Mezarlıkta geçmektedir.

VII. 2. 1. 20. Irmak Kenarı/ Dere Yanı

212 no’da kayıtlı olan “Al Abdestini Ver Kavuşunu”, 264 no’da kayıtlı olan “Yedi Defa Dolanırsa Helal”, 272 no’da kayıtlı olan “Allah Şakayı Bilmezmiş” adlı fıkralar Irmak Kenarı/ Dere Yanında geçmektedir.

VII. 2. 1. 21. Avlu

295 no’da kayıtlı olan “Gökyüzünü Mıhlanan Güneş”, 414 no’da kayıtlı olan “Derisini Yüzüp Rezil Ederim”, 499 no’da kayıtlı olan “Hayır”, 632 no’da kayıtlı olan “Ekmek Yapma Günü”, 638 no’da kayıtlı olan “Aman Hangi Birini Alacağım”, 795 no’da kayıtlı olan “Kazığın Kıymeti”, 798 no’da kayıtlı olan “Koyun Da Çıkıverirmiş De”, 830 no’da kayıtlı olan “Şu Makine Oldu Ya” adlı fıkralar Avluda geçmektedir.

VII. 2. 1. 22. Deniz Kenarı

335 no’da kayıtlı olan “Kurutana Mükâfat”, 361 no’da kayıtlı olan “Kendi Faydasını Bilmeyen Hayvan”, 517 no’da kayıtlı olan “Kıyamet”, 876 no’da kayıtlı olan “Uygun Önlem”, adlı fıkralar Deniz Kenarında geçmektedir.

VII. 2. 1. 23. Kanalın Tepesi

363 no’da kayıtlı olan “Kötü Kundura” adlı fıkra Kanalın Tepesinde geçmektedir.

VII. 2. 1. 24. Binanın Arkası

159 no’da kayıtlı olan “Kendim De Bilmiyorum” adlı fıkra Binanın Arkasında geçmektedir.

VII. 2. 1. 25. Arıkta

475 no’da kayıtlı olan “Gençliğimde De Razi Değilim”, 625 no’da kayıtlı olan “Yürü Yürü Canavar” adlı fıkralar Arıkta geçmektedir.

VII. 2. 1. 26. Afandinin Yanı

190 no’da kayıtlı olan “Müftü” ve 720 no’da kayıtlı olan “Adil Olmak” adlı fıkralar Afandinin Yanında geçmektedir.

VII. 2. 1. 27. Meydan

633 no’da kayıtlı olan “Haram Kandan” adlı fıkra Meydanda geçmektedir.

VII. 2. 1. 28. Duvarın Yanında

265 no’da kayıtlı olan “Allah’ın Mahlûku” Duvarın Yanında geçmektedir.

VII. 2. 1. 29. Cimri ve Yahudilerin Yanında

322 no’da kayıtlı olan “Cahil Topluluk”, 323 no’da kayıtlı olan “Cimrinin Sadakası” adlı fıkralar Cimri Ve Yahudilerin Yanında geçmektedir.

VII. 2. 2. Dar-Kapalı

VII. 2. 2. 1. Metro-Otobüs-Tren-Tramvay

661 no’da kayıtlı olan “Hiçbir Şey Kalmayacakmış” arabada, 666 no’da kayıtlı olan “Kara Bulut” otobüste, 725 no’da kayıtlı olan “Arabayı Gökyüzüne Ver” arabada, 835 no’da kayıtlı olan “Eh Aferin” arabada, 850 no’da kayıtlı olan “Olumsuz Cevap” tramvayda, 865 no’da kayıtlı olan “Aldatış” tramvayda, 882 no’da kayıtlı olan “Yarın Nerede Buluşuyoruz” tramvayda, 886 no’da kayıtlı olan “Tramvay ve Otobüs Endişesi” adlı fıkralar Tramvay ve Otobüste geçmektedir.

VII. 2. 2. 2. Mahkeme

3 no’da kayıtlı olan “Hırsız”, 67 no’da kayıtlı olan “Belediye Başkanının Payı”, 97 no’da kayıtlı olan “Böyle De Hırsızlık Olur Mu?”, 156 no’da kayıtlı olan “Hüküm”, 157 no’da kayıtlı olan “Bir “Uh” İçin Bir Tin Sesi”, 155 no’da kayıtlı olan “Haram Kan”, 175 no’da kayıtlı olan “Üç Vakitte”, 178 no’da kayıtlı olan “Allah’ın Evi”, 188 no’da kayıtlı olan “Acayip Tavşan”, 189 no’da kayıtlı olan “Hiçbir Şey”, 191 no’da kayıtlı olan “Afandinin Şahitleri”, 209 no’da kayıtlı olan “Yarım Altın Ceza”, 217 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Kadı”, 227 no’da kayıtlı olan “Zemzem”, 230 no’da kayıtlı olan “Kör Kadı”, 233 no’da kayıtlı olan “Köpeğin Vasiyeti”, 234 no’da kayıtlı olan “Saray Görevlisi ve Tüccar”, 236 no’da kayıtlı olan “Afandinin Avı”, 237 no’da kayıtlı olan “Şahit”, 238 no’da kayıtlı olan “Sarık Ve Kaftanın Sahibi”, 244 no’da kayıtlı olan “Sarık Cehenneme Düştü”, 262 no’da kayıtlı olan “Avlunun Fazileti”, 269 no’da kayıtlı olan “Hoş”, 276 no’da kayıtlı olan “Bir Mertlik Yapmıyor Musun?”, 277 no’da kayıtlı olan “Afandi-Müftü”, 287 no’da kayıtlı olan “Davacı Dolandırıcı”, 306 no’da kayıtlı olan “Tedbirli”, 389 no’da kayıtlı olan “Adaletli Hüküm”, 474 no’da kayıtlı olan “İt Olmak İçin De Kuyruk Lazım”, 487 no’da kayıtlı olan “Çömlek”, 530 no’da kayıtlı olan “Dostlar”, 645 no’da kayıtlı olan “İsmi Bilip Ne Yapacağım”, 652 no’da kayıtlı olan “Hırsız Bulma Usulü”, 653 no’da kayıtlı olan “Pamuk Hırsızları”, 680 no’da kayıtlı olan “Eşeği Öküz Korkuttu”, 719 no’da kayıtlı olan “Afandi’nin Hükümü”, 721 no’da kayıtlı olan “Yaramaz Ay”, 789 no’da kayıtlı olan “Gölgeye Atılan

Dayak”, 823 no’da kayıtlı olan “Esrarkeş Kaldı”, 828 no’da kayıtlı olan “Sopan Darbesi” adlı fıkralar Mahkemede geçmektedir.

VII. 2. 2. 3. Saray

1 no’da kayıtlı olan “Akıllı Şehzade”, 9 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Peygamber”, 12 no’da kayıtlı olan “Padişah ve İp”, 13 no’da kayıtlı olan “Uçan At”, 14 no’da kayıtlı olan “Kırk Tavuğa Bir Horoz”, 16 no’da kayıtlı olan “Birinci Ahmak”, 17 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Şairler Meliki”, 18 no’da kayıtlı olan “Molla Eşek”, 19 no’da kayıtlı olan “Yarım Öksürük”, 21 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Padişah”, 22 no’da kayıtlı olan “Tehdit”, 25 no’da kayıtlı olan “Afandinin Yıldızı”, 26 no’da kayıtlı olan “İyi Yeri Şimdi Bulun”, 27 no’da kayıtlı olan “Hepsi De Güzel”, 28 no’da kayıtlı olan “Hay Allah”, 30 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Hâkim”, 33 no’da kayıtlı olan “Timur’un Kıymeti”, 35 no’da kayıtlı olan “Söz”, 36 no’da kayıtlı olan “Ölmeyen Bizim Canımız”, 37 no’da kayıtlı olan “İbret”, 39 no’da kayıtlı olan “Çift Cinsiyetli Balık”, 40 no’da kayıtlı olan “Afandi’nin Payı”, 42 no’da kayıtlı olan “Dostumla Dolaşmak”, 43 no’da kayıtlı olan “Bir Ayaklı Kaz”, 44 no’da kayıtlı olan “Can”, 45 no’da kayıtlı olan “Dört Ayaklı Padişah”, 46 no’da kayıtlı olan “Afandi İle Timur”, 47 no’da kayıtlı olan “Kör”, 48 no’da kayıtlı olan “Sadakat”, 49 no’da kayıtlı olan “Zalim Olan Biziz”, 50 no’da kayıtlı olan “Padişahın Hediyesi”, 51 no’da kayıtlı olan “Dua”, 52 no’da kayıtlı olan “Köpek”, 53 no’da kayıtlı olan “Düdüğe Düğme”, 55 no’da kayıtlı olan “Eşek Başı”, 56 no’da kayıtlı olan “Emir Timur’un Fili”, 57 no’da kayıtlı olan “Dört İşi Bir Yolda Yapmak”, 60 no’da kayıtlı olan “Afandi Şair”, 61 no’da kayıtlı olan “Afandinin Eşeği”, 62 no’da kayıtlı olan “Eşek Siz”, 63 no’da kayıtlı olan “Afandinin Cevapları”, 69 no’da kayıtlı olan “Afandinin Rumlara Cevabı”, 70 no’da kayıtlı olan “Padişah ve Eşek”, 71 no’da kayıtlı olan “Sözünün İtibarı Olmayan”, 72 no’da kayıtlı olan “Timur’un Yeri”, 73 no’da kayıtlı olan “Timur’un Seyahati”, 78 no’da kayıtlı olan “Âlim Ve Zalim”, 79 no’da kayıtlı olan “Ölümden Tatlı Tercihe Şayandır”, 80 no’da kayıtlı olan “Emir Timur’un Lakabı”, 81 no’da kayıtlı olan “Sonra Fırsat Verilmedi”, 83 no’da kayıtlı olan “Veciz Cevap”, 84 no’da kayıtlı olan “Mezhebi-Aksak Timur”, 88 no’da kayıtlı olan “Yeterli Geleni Çıkıversin”, 90 no’da kayıtlı olan “Sineklerin Padişahı”, 92 no’da kayıtlı olan “Tören Yemeğinde Geliriz”, 93 no’da kayıtlı olan “Deli Birdi Üç Oldu”, 94 no’da kayıtlı olan “Satıcı Ödeyecekti”, 96 no’da kayıtlı olan “Akıllın Gittiği Nasıl Biliniyor?”, 103 no’da kayıtlı olan “17999 Âlem Padişah”, 104 no’da kayıtlı olan “Afandi-Ressam”, 105 no’da kayıtlı olan “Allah Da Padişah İle Aynıymış”, 106 no’da kayıtlı olan “Kim Şansızlık Getirdi?”, 107 no’da kayıtlı olan “Ne İçin Gökyüzüne

Çıkıp Aldın?”, 108 no’da kayıtlı olan “Lafa Hevesliler”, 109 no’da kayıtlı olan “Afandinin Hediyesi”, 111 no’da kayıtlı olan “Afandi Tercüman”, 112 no’da kayıtlı olan “Afandinin Alçakgönüllüğü”, 113 no’da kayıtlı olan “Padişahın Sözü”, 114 no’da kayıtlı olan “Afandinin Ve Padişahın Hizmetçileri”, 115 no’da kayıtlı olan “Afandi Savaşa Hazırlanıyor”, 116 no’da kayıtlı olan “Ölmek İstemiyorum”, 117 no’da kayıtlı olan “Afandinin İtirafı”, 118 no’da kayıtlı olan “Afandi Doğrusunu Söylüyor”, 119 no’da kayıtlı olan “Afandinin Hesap Defteri”, 120 no’da kayıtlı olan “Afandinin Oğlu”, 121 no’da kayıtlı olan “Afandi Müneccim”, 125 no’da kayıtlı olan “Cennet Mi Büyük Mü Cehennem Mi?”, 126 no’da kayıtlı olan “En İyi Yemek”, 127 no’da kayıtlı olan “Tavuk Ve Cıvcıvlar”, 129 no’da kayıtlı olan “Faziletli Şamar”, 130 no’da kayıtlı olan “Mucize”, 132 no’da kayıtlı olan “Kim Zor?”, 137 no’da kayıtlı olan “İnanmazsan Kendin Gel”, 140 no’da kayıtlı olan “Para-Bana”, 141 no’da kayıtlı olan “Önce Padişaha İnanmak Gerek”, 144 no’da kayıtlı olan “Kavga Neden Çıktı?”, 145 no’da kayıtlı olan “Alışkanlıkları Bırakmak Zor”, 249 no’da kayıtlı olan “Eşeğime Uygun Palan”, 305 no’da kayıtlı olan “Hükümdar ve Meşreb”, 314 no’da kayıtlı olan “Meşreb ve Han”, 317 no’da kayıtlı olan “Meşreb ve Mahmudbiy”, 318 no’da kayıtlı olan “Kirlenmiş Taht”, 346 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Onun Yöneticisi”, 819 no’da kayıtlı olan “Yaşlı Kız” adlı fıkralar Sarayda geçmektedir.

VII. 2. 2. 4. Ev

29 no’da kayıtlı olan “Yemek Öğretti”, 38 no’da kayıtlı olan “Ya Timur Ölür Ya Eşek”, 54 no’da kayıtlı olan “Maalesef”, 59 no’da kayıtlı olan “Ağacın Ucundaki Çaydanlık”, 68 no’da kayıtlı olan “Yük Altında”, 98 no’da kayıtlı olan “At Pazarlığı”, 123 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Vali”, 134 no’da kayıtlı olan “Uygun Cevap”, 146 no’da kayıtlı olan “Hacı”, 148 no’da kayıtlı olan “Hz. Cebrailin Oğlu”, 151 no’da kayıtlı olan “Ala Namaz-Bele Namaz”, 164 no’da kayıtlı olan “Sözde Sarık”, 168 no’da kayıtlı olan “Hocanın Okuması”, 177 no’da kayıtlı olan “Uzun Demir”, 187 no’da kayıtlı olan “Sineğe Acıdım”, 194 no’da kayıtlı olan “Kaybolan Kutu”, 196 no’da kayıtlı olan “Dar Ev Geniş Mezar”, 197 no’da kayıtlı olan “Ahiret”, 198 no’da kayıtlı olan “Hocanın Mürüvveti”, 199 no’da kayıtlı olan “Kur’an”, 205 no’da kayıtlı olan “Hırs Yaptı”, 211 no’da kayıtlı olan “Afandinin Hesap Torbası”, 214 no’da kayıtlı olan “Uzun Sakal”, 219 no’da kayıtlı olan “E Allah”, 221 no’da kayıtlı olan “Allah’ın Yeğeni”, 222 no’da kayıtlı olan “Vasiyet”, 239 no’da kayıtlı olan “Allah’ın Emri”, 243 no’da kayıtlı olan “Geveze”, 247 no’da kayıtlı olan “Barakaya Ateş Düştü”, 248 no’da kayıtlı olan “Mas’uliyat”, 261 no’da kayıtlı olan “Oğlumun Adı Farz”, 273 no’da kayıtlı olan

“Ay Ayağım Ağrıyordu”, 274 no’da kayıtlı olan “Eyvah, Evim Yanıyor!”, 281 no’da kayıtlı olan “Şimdi Molla Oldu”, 283 no’da kayıtlı olan “Eğer Kıyamet Kışım Kopsaydı”, 289 no’da kayıtlı olan “Mahkemelik”, 293 no’da kayıtlı olan “Gecede İki Defa Kalkıyorum”, 300 no’da kayıtlı olan “Şeytan Dermanını Verir”, 324 no’da kayıtlı olan “Asabılık”, 325 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Cadı karılar”, 328 no’da kayıtlı olan “Gül Takmak”, 333 no’da kayıtlı olan “Nakit Para”, 334 no’da kayıtlı olan “Leğen Öldü”, 336 no’da kayıtlı olan “Kurutana Mükâfat”, 337 no’da kayıtlı olan “Yaşlıysa Da Dökülmez”, 339 no’da kayıtlı olan “Tüccarlığın Başı”, 348 no’da kayıtlı olan “Görüşemezsek Hoşçakalın”, 347 no’da kayıtlı olan “Bunun Masrafını Kim Ödedi”, 349 no’da kayıtlı olan “Yuvarlak Ekmek”, 366 no’da kayıtlı olan “Dudağı Helal”, 369 no’da kayıtlı olan “Misafir”, 370 no’da kayıtlı olan “Soruya Yakışan Cevap”, 371 no’da kayıtlı olan “Azizler”, 376 no’da kayıtlı olan “Bahtsız Koca”, 379 no’da kayıtlı olan “Güzel Yüz Ve Ekmek”, 380 no’da kayıtlı olan “Kundura”, 382 no’da kayıtlı olan “Diğer Kapıdan”, 386 no’da kayıtlı olan “Mantı”, 387 no’da kayıtlı olan “Paralı Yemek”, 390 no’da kayıtlı olan “Gırvaydı”, 391 no’da kayıtlı olan “Karın Kalkan Ellezine”, 394 no’da kayıtlı olan “Komşunun Kızı”, 395 no’da kayıtlı olan “Bembeyaz Sakalım İle”, 397 no’da kayıtlı olan “Sağlıklı Geçen Gün”, 400 no’da kayıtlı olan “Alkış”, 401 no’da kayıtlı olan “Dört Kızın Çıkardığı Ev İşleri”, 405 no’da kayıtlı olan “Ayıp Kendimde”, 406 no’da kayıtlı olan “Hırsız Bekçi Vurdu”, 411 no’da kayıtlı olan “Ben Ağlamayayım Kim Ağlasın”, 412 no’da kayıtlı olan “Söz Bir Tane”, 413 no’da kayıtlı olan “En Güzel Saz”, 427 no’da kayıtlı olan “Kimin Yüreğine Dokunmuş?”, 428 no’da kayıtlı olan “Arzu Etsek De Olmuyor”, 432 no’da kayıtlı olan “Doğru Hesap”, 435 no’da kayıtlı olan “Senin Sözü De Doğru”, 439 no’da kayıtlı olan “Somya Darlaştı”, 455 no’da kayıtlı olan “Öncekinde Aldınız”, 458 no’da kayıtlı olan “Canan”, 468 no’da kayıtlı olan “Niye Ağlıyorsun?”, 490 no’da kayıtlı olan “Yemek Yiyenler Girsin”, 491 no’da kayıtlı olan “Afandi Ve Hırsız”, 496 no’da kayıtlı olan “Çorbasının Çorbası”, 504 no’da kayıtlı olan “Hamile Kazan”, 498 no’da kayıtlı olan ““Erkeğe Benzedim Mi?”, 506 no’da kayıtlı olan “Günahkâr Öküz”, 507 no’da kayıtlı olan “Eşeğim Kabul Etmiyor”, 512 no’da kayıtlı olan “Bereket Versin”, 514 no’da kayıtlı olan “Gönlüm Kırıldı”, 527 no’da kayıtlı olan “Doktor”, 532 no’da kayıtlı olan “Deva”, 533 no’da kayıtlı olan “Bir Şey Ver!”, 534 no’da kayıtlı olan “Yine Kudurup Gitti”, 540 no’da kayıtlı olan “Bahane”, 546 no’da kayıtlı olan “Yetişme Kuralı”, 551 no’da kayıtlı olan “Çuval Değirmenin Hakkı”, 552 no’da kayıtlı olan “Et Ve Balta”, 553 no’da kayıtlı olan “Kim Sağ Kim Hasta”, 555 no’da kayıtlı olan

“Cimri Ve Afandi”, 559 no’da kayıtlı olan “Süzme”, 560 no’da kayıtlı olan “Tarlana Götür”, 561 no’da kayıtlı olan “Evet, Korkusuzmuşsun!”, 565 no’da kayıtlı olan “Rüya”, 566 no’da kayıtlı olan “Büyük Kavga”, 568 no’da kayıtlı olan “Mısır Unu Ekmeği”, 569 no’da kayıtlı olan “Küstah”, 570 no’da kayıtlı olan “Senden Utandığım İçin”, 576 no’da kayıtlı olan “Avare Olmayın”, 579 no’da kayıtlı olan “Dertleşmek”, 584 no’da kayıtlı olan “Hemen Yemek Yiyesi Gelecektir”, 585 no’da kayıtlı olan “Bilgeler Sohbeti”, 590 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Aldar Köse”, 593 no’da kayıtlı olan “Yağlı Ekmek Yapayım”, 594 no’da kayıtlı olan “Bilmece”, 595 no’da kayıtlı olan “Soğuk Yemek”, 596 no’da kayıtlı olan “Afandi Ve Doktor”, 600 no’da kayıtlı olan “Hile”, 601 no’da kayıtlı olan “Kundura Kitabı”, 602 no’da kayıtlı olan “Afandi Tembel”, 604 no’da kayıtlı olan “Para”, 605 no’da kayıtlı olan “Karıştırma”, 607 no’da kayıtlı olan “Hırsızlar Katında”, 608 no’da kayıtlı olan “Yular”, 611 no’da kayıtlı olan “Onun Kendisi Yeter”, 612 no’da kayıtlı olan “Sırlısklam”, 614 no’da kayıtlı olan “Rüyaya Giren Tatlı”, 614 no’da kayıtlı olan “Kedi Nerede?”, 628 no’da kayıtlı olan “Keşke Tuzlasaydın”, 629 no’da kayıtlı olan “Kuru Üzüm Olmasa Neyi Vereceğim”, 631 no’da kayıtlı olan “Bu Para Değil De Ne?”, 634 no’da kayıtlı olan “Ölmesen”, 639 no’da kayıtlı olan “Kırlı Karga”, 640 no’da kayıtlı olan “Helak Ettin Ya”, 641 no’da kayıtlı olan “Okuma”, 642 no’da kayıtlı olan “Hayatımda Geçip Öterdim”, 643 no’da kayıtlı olan “Rahmetli Eşim Söyledi”, 646 no’da kayıtlı olan “Afandi Yandı”, 647 no’da kayıtlı olan “Bizim Eller”, 649 no’da kayıtlı olan “Oğlum Aklıma Düşmüş”, 650 no’da kayıtlı olan “Oğul ve Karısının Cevabı”, 651 no’da kayıtlı olan “Afandi Halının Yamağı”, 656 no’da kayıtlı olan “Şakacı Mı Ki?”, 657 no’da kayıtlı olan “İkinci Eş”, 660 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Şeyh”, 664 no’da kayıtlı olan “Bismillah Demeseniz De Yemek Çok”, 667 no’da kayıtlı olan “Afandinin Kızı”, 669 no’da kayıtlı olan “Pazar Günü Gel Deseydin Ya”, 672 no’da kayıtlı olan “Demir Yiyen Fare”, 673 no’da kayıtlı olan “İki Lira Daha Verin”, 674 no’da kayıtlı olan “Keşkek Yemiş Ağzı Yanmış”, 675 no’da kayıtlı olan “İyi Güzel”, 676 no’da kayıtlı olan “Can Önce Ayaktan Çıkar”, 677 no’da kayıtlı olan “Un Sürülen Zengininki”, 678 no’da kayıtlı olan “Bu Yemeği Masumlara Ver”, 683 no’da kayıtlı olan “Suya Düşüp Giderse Ne Yapacaksınız?”, 687 no’da kayıtlı olan “Buraya Da Yetişip Geliyorsun Ya”, 688 no’da kayıtlı olan “Afandi ve Şeyh”, 689 no’da kayıtlı olan “Kadının Evinde De Helal Yemek Oluyor Mu?”, 692 no’da kayıtlı olan “Allah'a Vermedi, Kendi Yedi”, 693 no’da kayıtlı olan “Nasip”, 696 no’da kayıtlı olan “Azrail'i Aldatmanın Yolu”, 698 no’da kayıtlı olan “Gözlüğün Kalitesi”, 699 no’da kayıtlı olan “Şükredin”,

700 no'da kayıtlı olan "Utancınızı Hoş Görüyor", 706 no'da kayıtlı olan "Ben De Bir Ölüp Alayım", 710 no'da kayıtlı olan "Dost Girip Düşman İşini Yapıp Gitmesin", 713 no'da kayıtlı olan "Çağırılmayan Dügüne Girme Yolları", 714 no'da kayıtlı olan "Eşin Bir Tane Peki Hanımız?", 722 no'da kayıtlı olan "Afandi Oruç Tutuyor", 732 no'da kayıtlı olan "Günahkâr Olmayı İstemiyorum", 734 no'da kayıtlı olan "Koyun Eti", 735 no'da kayıtlı olan "Erkeklik Namusu", 736 no'da kayıtlı olan "İnek Bana Yol Gösterdi", 737 no'da kayıtlı olan "Bohça", 738 no'da kayıtlı olan "Şımarık Kız", 739 no'da kayıtlı olan "Afandinin Nasihatı", 740 no'da kayıtlı olan "Çaresiz Koyun", 741 no'da kayıtlı olan "Kötü Şarkı", 742 no'da kayıtlı olan "Siz Evde Yoktunuz Ki?", 744 no'da kayıtlı olan "Niçin Oğlunu Uyandırdın?", 745 no'da kayıtlı olan "Afandi Düzeldi", 747 no'da kayıtlı olan "Baykuş", 748 no'da kayıtlı olan "Afandinin Hastalığı", 749 no'da kayıtlı olan "Afandinin Gücü", 752 no'da kayıtlı olan "Yalan Ve Yalancılık", 754 no'da kayıtlı olan "Afandi Kızını Kocaya Verdi", 773 no'da kayıtlı olan "İçime Girme", 774 no'da kayıtlı olan "Bahane", 776 no'da kayıtlı olan "Şakayı Bırak, Kendi Ekmeğini Ye!", 777 no'da kayıtlı olan "Kuşça", 780 no'da kayıtlı olan "Farsça Şiir", 782 no'da kayıtlı olan "Sen De Başköşeye Çık!", 783 no'da kayıtlı olan "Tembellik Nasip Ediyorum", 785 no'da kayıtlı olan "Tavsiye", 786 no'da kayıtlı olan "Tatlı Diller", 791 no'da kayıtlı olan "Kavuk İş Verdi", 793 no'da kayıtlı olan "Boş Leğende Pilav Oldu", 802 no'da kayıtlı olan "Sıtmanın Davası", 803 no'da kayıtlı olan "Çıracık Yağına Yaradı", 804 no'da kayıtlı olan "Zengin Olup Gidersin", 805 no'da kayıtlı olan "Ayı Postunda", 807 no'da kayıtlı olan "Hazineyi Bırakıyoruz", 808 no'da kayıtlı olan "Hayvan Da Hayvan", 818 no'da kayıtlı olan "Alacak ve Verecek", 836 no'da kayıtlı olan "Bunun Paltosu Kaldı Mı?", 827 no'da kayıtlı olan "Patlıcanın Hizmetçisi Değilim", 829 no'da kayıtlı olan "Sakalı Bıyığı Çıkmış", 830 no'da kayıtlı olan "Şu Makine Oldu Ya", 834 no'da kayıtlı olan "Niçin Çay İçmiyordu", 838 no'da kayıtlı olan "Eh Aferin", 845 no'da kayıtlı olan "Meclisçi", 847 no'da kayıtlı olan "Tembelin Uykusu", 866 no'da kayıtlı olan "Kıyamette", 870 no'da kayıtlı olan "Cimri", 879 no'da kayıtlı olan "Kitaptan Kitap", 885 no'da kayıtlı olan "Doğru İstişare" adlı fıkralar Evde geçmektedir.

VII. 2. 2. 5. Zindan

95 no'da kayıtlı olan "Günahkârı Çıkarıp Gönderin", 110 no'da kayıtlı olan "Birinci İncir", 654 no'da kayıtlı olan "Şakacı Mı Ki!" adlı fıkralar zindanda geçmektedir.

VII. 2. 2. 6. Dükkân

100 no'da kayıtlı olan "Kesilen Baş Konuşmaz", 344 no'da kayıtlı olan "Bunun Parasını Neden Alıyorsun?", 367 no'da kayıtlı olan "Delik Para", 410 no'da kayıtlı olan "Beyaz Şeker", 426 no'da kayıtlı olan "Bahaneye

İnandin", 461 no'da kayıtlı olan "Çorba", 462 no'da kayıtlı olan "Berber", 492 no'da kayıtlı olan "Lezzeti Nasıl", 513 no'da kayıtlı olan "Güzel Şehir", 516 no'da kayıtlı olan "Doktor", 728 no'da kayıtlı olan "Ne İçin Ödeyeceğim", 813 no'da kayıtlı olan "Gönül Kaymak İstemiş", 884 no'da kayıtlı olan "Güle-Güle Ölürsünüz" adlı fıkralar Dükkânda geçmektedir.

VII. 2. 2. 7. Çadır

138 no'da kayıtlı olan "Övünen Halife" adlı fıkra Çadırdan geçmektedir.

VII. 2. 2. 8. Mescit, Cami

147 no'da kayıtlı olan "Baygura Anta Kelben Kabira", 149 no'da kayıtlı olan "Ek Fatiha", 150 no'da kayıtlı olan "Çirkin Melek", 153 no'da kayıtlı olan "Kurbanlığın Haysiyeti", 160 no'da kayıtlı olan "Yaşlı Oruç", 161 no'da kayıtlı olan "Ölünün İyisi", 162 no'da kayıtlı olan "Allah'ın Kapısı", 163 no'da kayıtlı olan "Allah İsterse", 165 no'da kayıtlı olan "Cennette Mescit Var mı?", 166 no'da kayıtlı olan "Afandi İmam", 167 no'da kayıtlı olan "Oruç Açılmadı Mı?", 169 no'da kayıtlı olan "Yaşlımın Bedduası", 170 no'da kayıtlı olan "Bana Layık Millet Sizlersiniz", 171 no'da kayıtlı olan "Başına Kaldırmaya Dermanı Yok", 172 no'da kayıtlı olan "Fetva", 174 no'da kayıtlı olan "İmam Sadece Aldı", 181 no'da kayıtlı olan "Hoca ve Afandi", 185 no'da kayıtlı olan "İmamlar", 192 no'da kayıtlı olan "Kaygı", 193 no'da kayıtlı olan "Vakfa Yakışsa", 200 no'da kayıtlı olan "Vaaz", 208 no'da kayıtlı olan "Tek Ayakla Kılınan Namaz", 216 no'da kayıtlı olan "İsa Ve İmam", 223 no'da kayıtlı olan "Namaz", 224 no'da kayıtlı olan "Az Kaldı Ki!", 231 no'da kayıtlı olan "Dişi Şeytan", 240 no'da kayıtlı olan "Gönlüm Yaşlandı", 245 no'da kayıtlı olan "Vessema-i Vettariki", 246 no'da kayıtlı olan "Namazı Abdestsiz Kıldık", 258 no'da kayıtlı olan "Kıyamette", 259 no'da kayıtlı olan "Kundura ve Eşek", 260 no'da kayıtlı olan "Onun Evine Gidip Verin De", 263 no'da kayıtlı olan "Afandi-İmam", 266 no'da kayıtlı olan "Namazdaki Şaka", 278 no'da kayıtlı olan "Yarım Günlük Oruç", 290 no'da kayıtlı olan "Namazda", 294 no'da kayıtlı olan "Gusül", 298 no'da kayıtlı olan "Taharet Bozulmadı", 302 no'da kayıtlı olan "Mürşit ve Meşreb", 309 no'da kayıtlı olan "Meşreb-İmam", 312 no'da kayıtlı olan "Ezan Sesi Gelmedi Ki", 313 no'da kayıtlı olan "Eşek Namazda Bulunur Mu?", 319 no'da kayıtlı olan "Hilenin Şeriatı", 340 no'da kayıtlı olan "İnanmazsanız Ölüye Sorun", 381 no'da kayıtlı olan "Sol Tarafıta Hocanız Var", 617 no'da kayıtlı olan "Secde", 662 no'da kayıtlı olan "Yardım Karşılıklı Olur", 694 no'da kayıtlı olan "Bu Duvarı Götüremez Misin?", 707 no'da kayıtlı olan "Allah Benim Paramı Almış Gidip Sana Vermiş", 718 no'da kayıtlı olan "Sesi Kovmak", 724 no'da kayıtlı olan "Afandinin Bilgeliği" adlı fıkralar Camide geçmektedir.

VII. 2. 2. 9. Hamam

207 no'da kayıtlı olan "Allah'ın Gazabı", 378 no'da kayıtlı olan "Sahipsiz At Olmalı", 450 no'da kayıtlı olan "Öncekinde Aldınız", 520 no'da kayıtlı olan "Şarkıcı" adlı fıkralar Hamamda geçmektedir.

VII. 2. 2. 10. Medrese

220 no'da kayıtlı olan "İki Peygamber", 460 no'da kayıtlı olan "Zehir", 494 no'da kayıtlı olan "Buzağının Arapçası", 503 no'da kayıtlı olan "Biliyor Musunuz Ne Diyeceğim", 544 no'da kayıtlı olan "Dertleştim" adlı fıkralar Medresede geçmektedir.

VII. 2. 2. 11. Mezar

257 no'da kayıtlı olan "Nasing Var mı?", 303 no'da kayıtlı olan "Padişah ve Meşreb", 311 no'da kayıtlı olan "Evliya Olsa Durup Görsün", 372 no'da kayıtlı olan "Afandi Doğduğunda Öldü Deyin", 454 no'da kayıtlı olan "Ölü", 456 no'da kayıtlı olan "Hepsi Gelecek", 510 no'da kayıtlı olan "Ceset" adlı fıkralar Mezarda geçmektedir.

VII. 2. 2. 12. Han

301 no'da kayıtlı olan "Sofu Mu İyi, Eşek Mi İyi", 332 no'da kayıtlı olan "Bir Tüccar Gördüm", 571 no'da kayıtlı olan "Uyuyorum", 792 no'da kayıtlı olan "Ben Kimim" adlı fıkralar Handa geçmektedir.

VII. 2. 2. 13. Değirmen

433 no'da kayıtlı olan "Aptal ve Deli", 539 no'da kayıtlı olan "Avanak", 610 no'da kayıtlı olan "Lamba Yağı", 790 no'da kayıtlı olan "Bürokrasinin Sonu" adlı fıkralar Değirmende geçmektedir.

VII. 2. 2. 14. Ambar

453 no'da kayıtlı olan "Kalbur", 548 no'da kayıtlı olan "Bıldırcının Evi Yok" adlı fıkralar Ambarda geçmektedir.

VII. 2. 2. 15. Berber Dükkânı

462 no'da kayıtlı olan "Berber", 564 no'da kayıtlı olan "Kulak Gerekli Mi?", 592 no'da kayıtlı olan "Sahtekâr", 844 no'da kayıtlı olan "Masala Gelin" adlı fıkralar Berberde geçmektedir.

VII. 2. 2. 16. Meyhane

587 no'da kayıtlı olan "Deden Balık Olurdu" adlı fıkra Meyhanede geçmektedir.

VII. 2. 2. 17. Misafirhane

671 no'da kayıtlı olan "Gökyüzünde Köpek Uçuyor", 815 no'da kayıtlı olan "Secde Edip Gönderse Var Mı?" adlı fıkralar Misafirhanede geçmektedir.

VII. 2. 2. 18. Kıraathanede

711 no'da kayıtlı olan "Bölüşerek Aldığımız", 788 no'da kayıtlı olan "Nargile Yanının Üç Başarısı" adlı fıkralar Kıraathanede geçmektedir.

VII. 2. 2. 19. Mağaza

833 no'da kayıtlı olan "Dinlenmek" adlı fıkra Mağazada geçmektedir.

VII. 2. 2. 20. Okul

681 no'da kayıtlı olan "Öğretmenimiz Akar – Biz Akarız", 867 no'da kayıtlı olan "Yalancı", 868 no'da kayıtlı olan "Vaktini İdare Et", 869 no'da kayıtlı olan "Fiillerin Çekimi", 872 no'da kayıtlı olan "Kabahat Babamda", 873 no'da kayıtlı olan "Afandi Öğretmen", 881 no'da kayıtlı olan "Öğrencinin İtirazı" fıkralar Okulda geçmektedir.

VII. 2. 2. 21. Salon

883 no'da kayıtlı olan "Okumuş Koca" adlı fıkra Salonda geçmektedir.

VII. 2. 2. 22. Kilise

225 no'da kayıtlı olan "Papaz ve Sakal" adlı fıkra Kilisede geçmektedir.

VII. 2. 2. 23. Kümes

268 no'da kayıtlı olan "Yas Tutmuş Cıvcıvler" adlı fıkra Kümeste geçmektedir.

VII. 2. 2. 24. Falcı

547 no'da kayıtlı olan "Gündüz Yıldız Görmek Mümkün Mü?" adlı fıkra Falcıda geçmektedir.

VII. 2. 2. 25. At Çiftliği

572 no'da kayıtlı olan "Övüngenlik" adlı fıkra At Çiftliğinde geçmektedir.

VII. 2. 2. 26. Ağıl/Ahur

609 no'da kayıtlı olan "Âdem Atadan Kalan Sığırlar", adlı fıkra 787 no'da kayıtlı olan "Dalavere" adlı fıkralar Ahırda geçmektedir.

VII. 2. 2. 27. İşyeri

691 no'da kayıtlı olan "Afandi ve Patron", 841 no'da kayıtlı olan "İskarpinin Dili", 859 no'da kayıtlı olan "Kendiniz Yazıp Verin", 875 no'da kayıtlı olan "Korku", 880 no'da kayıtlı olan "Tedbirsizlik" adlı fıkralar İşte geçmektedir.

VII. 2. 2. 28. Doktor

856 no'da kayıtlı olan "Korkaklık" adlı fıkra Doktorda geçmektedir.

VII. 2. 2. 29. Radyo İstasyonu

861 no'da kayıtlı olan "Afandi-Spiker" adlı fıkra Radyo İstasyonunda geçmektedir.

VII. 2. 2. 30. Araba

661 no'da kayıtlı olan "Hiçbir şey Kalmayacak" adlı fıkra Arabada geçmektedir.

VII. 2. 2. 31. *Kuyu*

393 no'da kayıtlı olan "Bin Lanet" adlı fıkra Kuyuda geçmektedir.

VII. 2. 2. 32. *Gemi*

203 no'da kayıtlı olan "Büyük Mum" adlı fıkra Gemide geçmektedir.

VII. 2. 2. 33. *Fabrika*

854 no'da kayıtlı olan "Afandi Direktör" adlı fıkra Fabrikada geçmektedir.

VII. 2. 2. 34. *Gazete*

855 no'da kayıtlı olan "Ücreti Kim Verecek?" adlı fıkra Gazetede geçmektedir.

SONUÇ

Yapılan bu değerlendirmelerden sonra denilebilir ki; mekân ve mekâna ait özellikler üslubu şekillendiren önemli unsurlardır. Anlatının akıcılığını, akılda kalıcılığını sağlamanın yanında esasen anlatının anlam çerçevesini oluştururlar. Dar-kapalı mekânlardaki entrika çizgisiyle geniş mekânlardaki entrika çizgisi birbirinden farklıdır. Görüleceği üzere Özbek Afandi Fıkralarındaki mekân, gerçek hayatta görülebilecek türden mekânlardır. Söz konusu mekânların çoğunun dar-kapalı özellikte olması son derece dikkate değerdir. Bir anlamda bu mekânlar insan yaşantısının hemen her evresinin geçtiği yerler olması Afandinin Özbek sahasında ne denli benimsendiğinin bir göstergesidirler. Hayali değil gerçek mekânlar olması tipin dinleyici/okuyucularda hayalden öte gerçeğe yakın bir kimliğe bürünmesine sebep olmaktadır.

Afandi fıkralarındaki mekân çeşitliliği fıkralardaki olayların hemen her mekânda geçebileceğini bir anlamda hemen her meslekle ilgili olarak yaratılıp anlatılabileceğini ifade etmektedir. Bir yerde anlatıcı Afandiyi hemen her meslekten kişi ile karşılaştırmak ya da her çeşit meslekten biri olarak karşımıza çıkarmakla bu mekân çeşitliliğini sağlamış olmaktadır. Böylece günlük hayatta da karşımıza çıkabilecek bir tip haline dönüşen Afandinin yarattığı etki kuşkusuz büyüktür. Entrika çizgisindeki bu tavır yani fıkraların ağırlıklı olarak dar-kapalı mekânlarda geçiyor oluşu üslubu daha da akıcı bir hale getirmiş, mesajın kalıcılığı bu şekilde sağlanmıştır. Dikkat edilirse bu fıkralardaki işlev "eğlendirme" den ziyade "eğitme" amacı gütmektedir.

Dar-kapalı mekânların çoğunun hem fıkralardaki kişilerin meslekleri hem de olayların içeriğine uygun bir görünümde olması ise işin bir başka boyutudur. Bundan

hareketle anlaşılıyor ki, mekânın özelliği üslubu şekillendirmiş, üslup da anlatıyı kalıcı bir hale getirmiştir. Özbek sahasındaki Afandi fıkralarında mekân bağlamında göze çarpan bir diğer özellik de Afandi/Nasreddin Hoca tipinde görmeye alıştığımız klasik mekânlardan sıyrılıp; doktor muayenesi, radyo istasyonu, fabrika, gazete, gemi, meyhane, kilise gibi hem güncel hem de nispeten anlatının şekillendiği coğrafyanın siyasi, sosyal ve ekonomik özelliklerini göstermesi bakımından ilginçtir. Değişen mekânlarla beraber esasen tipte de -en azından Özbek sahasında- değişmeler göze çarpmaktadır. Artık Afandi gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası olmuş, hayali değil görünen, elle tutulur somut bir "kültürel kahraman" haline dönüşmüştür.

KAYNAKÇA

- Akarsu, B. (1994). *Çağdaş felsefe Kant'tan günümüze felsefe akımları*. İstanbul: İnkılap kitabevi.
- Bachelard, G. (2013). *Mekânın poetikası*. İstanbul: İthaki yayınları.
- Bayat, F. (2003). Dede Korkut Oğuznameleri çerçevesinde epik zamanla epik mekânın birliği. *Folklor/Edebiyat. Cilt IX, Sayı XXXIII. Uluslararası eğitim-öğretim. basın-yayın. 99-110*.
- Boratav, P. N. (1988). *Halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliği*. Ankara: Adam yayınları.
- Bozkurt, N. (2009). *Fikir mimarları-1 Hegel*. İstanbul: Say yayınları.
- Gökalp, Z. (1974). *Türk medeniyeti tarihi*. Ankara: Türk kültür yayını.
- İbrayev, Ş. (1988). *Destanın yapısı*. Ankara: Atatürk kültür merkezi yayınları.
- Narlı, M. (2007). *Şiir ve mekân*. İstanbul: Hece yayınları.
- Ögel, B. (1995). *Türk mitolojisi II*. Cilt, Ankara: Atatürk kültür dil ve tarih yüksek kurumu. Türk Tarih Kurumu yayınları.
- Sakaoğlu, S. (1999). *Masal araştırmaları*. Ankara: Akçağ yayınları: 272. Kaynak eserler: 65.
- Solmaz, E. (2016). *Özbek mizahında Nasreddin Hoca tipi ve fıkraları*, Ege üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü, Türk dili ve edebiyatı ana bilim dalı, Türk halk bilimi bilim dalı. İzmir. (Basılmamış doktora tezi)
- Yayın, N. (2012). *Gök tanrı inancı bağlamında Türk mitolojik değerlerinde cinsiyet*, İzmir: Üniversiteliler ofset.

<http://dergipark.gov.tr/itbhssj>

The Uzbek Afandi Anecdotes On the Context of The Location's

Erhan SOLMAZ

Key Words:

1. The Location
2. The Narrative
3. The Fashion

Abstract

Location and the elements belonging to it have a main place on the forming of narrative's fashion. To master a narrative depends on analyzing the relation between narrative and location. The researchers have noticed the importance of studies about location and its elements on the epics and that these have a main place on Turkish oral tradition, folktales and folk love stories. Understanding clearly the fashion features of the narrative depends on knowing the location-fashion features too. The aim of this study is to determine the fashion features of Afandi anecdotes in Uzbek field as evaluating the relation of these anecdotes and the location. Also we aimed to contribute to the issue by ascertaining the location in the anecdotes and how these anecdotes affecting the narrative.
